

PUHALLINORKESTERIEN SUOMENMESTARUUSKILPAILUJEN SÄÄNNÖT

Maamme puhallinliitot ovat Finlands svenska sång- och musikförbund (FSSMF), Soitinmusiikkiliitto (SOLI), Suomen Puhallinorkesteriliitto (SPOL) ry ja Suomen Työväen Musiikkiliitto (STM) ry. Nämä säännöt ovat edellä mainittujen liittojen edustajien yhdessä laatimat ja vain tämän säännösten mukaan toteutetut kilpailut voivat saada liittojen virallisen hyväksymisen.

1. Perusteet

SM-kilpailujen tavoitteena on kehittää puhallinorkestereiden toimintaa. Tähän päästään luomalla eritasoisille orkestereille päämäärä ja haasteellinen ohjelma, jonka esittämisestä annetaan asiantuntijoiden palaute.

SM-kilpailuja järjestetään pääsääntöisesti kahden vuoden välein. Tapahtuman voi järjestää säännöllisesti toimiva yhdistys, järjestö, musiikkioppilaitos tai taloudellisesti vakaa taho. Lupa kilpailujen järjestämiseen anotaan ottamalla yhteyttä johonkin yllä mainittujen liittojen hallituksen puheenjohtajaan tai toiminnanjohtajaan 1.4. mennessä kilpailuja edeltävänä vuonna. Tämän tehtävänä on tiedottaa anomuksesta muita liittoja kahden viikon sisällä.

2. SM-kilpailulautakunta

Kilpailutoimintaa varten suomalaiset puhallinorkesteriliitot (FSSMF, SOLI, SPOL ja STM) pitävät yllä SM-kilpailulautakuntaa. Liitot nimeävät lautakuntaan 1–3 jäsentä kustakin liitosta vuosittain. Kilpailukausi on kilpailujen välinen ajanjakso. Lautakunnan puheenjohtaja valitaan kilpailukaudeksi eri liitoista järjestyksessä

SOLI (1.4.2016–30.4.2017), STM, FSSMF ja SPOL.

Puheenjohtaja on kokousten koollekutsuja sekä toimii yhteyshenkilönä kilpailujärjestäjiin.

Muut toimihenkilöt lautakunta valitsee keskuudestaan. Lautakunta on toimivaltainen, jos kokouksessa on edustettuna vähintään 3/4 liitoista.

Lautakunnan tehtävänä on valita ja hyväksyä kilpailupaikkakunta, valita ja hyväksyä kilpailujen pakolliset ja vapaavalintaiset teokset sekä hyväksyä tuomaristo. Mikäli kilpailujen järjestäjiä ei ilmaannu säännöissä määriteltyjen aikarajojen puitteissa, on SM-kilpailulautakunnan tehtävänä etsiä kilpailupaikka tai päättää kilpailujen pitämisestä muuna ajankohtana.

3. Kilpailujen ajankohta ja kilpailuista tiedottaminen

Puhallinorkestereiden SM-kilpailut järjestetään pääsääntöisesti kahden vuoden välein huhtikuussa. Kilpailujen järjestäjä ilmoittaa kilpailuista viimeistään 11 kk ennen tapahtumaa virallisesti eri liittojen ja alan lehtien sekä internetin välityksellä. Ilmoituksessa on käytävä ilmi paikkakunta, ajankohta, kilpailujen järjestäjän yhteystiedot ja sarjat. Pakolliset teokset on ilmoitettava vähintään 6 kk ennen kilpailuja.

4. Ilmoittautuminen

Ilmoittautumiseen on liitettävä vapaavalintaisten teosten partituurit sekä osallistujien nimiluettelo, johon on merkitty soittimet, avustajat ja mahdolliset ammattilaisiksi katsottavat avustajat.

SM-kilpailulautakunta tarkistaa tarvittaessa kilpailuihin osallistuvien orkestereiden ja niiden esittämän ohjelmiston kelpoisuuden kilpailujen järjestäjiltä saamiensa ilmoitusten perusteella.

Kilpailulautakunnalla on oikeus pyytää kisajärjestäjältä vapaavalintaisten teosten partituurit nähtäväksi.

5. Orkesterisarjat

SM-kilpailujen päämääränä on kehittää säännöllisesti toimivia orkestereita, joita ei koota vain kilpailuja varten. Kilpailuihin voivat osallistua vähintään kahden vuoden ajan yhtenäisesti toimineet puhallinorkesterit. Jos kuitenkin esimerkiksi kaksi pientä säännöllisesti toimivaa kokoonpanoa, jotka luonnollisesti muutenkin tekevät yhteistyötä, haluaa yhdistää voimansa kisoja varten, voi SM-kilpailulautakunta harkinnanvaraisesti ja tapauskohtaisesti käsitellä ja myöntää tällaisten orkesterien osallistumisoikeuden erikseen.

Kilpailut on jaettu viiteen sarjaan, joihin liittyvät rajoitukset pistevähennyksineen selvitetään kohdissa 6 ja 10.

5.1 Ammattisarja

Avoin kaikille orkestereille. Orkesterin kokoonpanon on oltava vähintään 40 soittajaa, ohjelma-aika 20–30 min ja esitettävien teosten tasoluokitus 5–6.

5.2 A-sarja

Ei ikärajaa, ammattilaisia tai avustajia orkesterissa saa olla yhteensä viisi (kts. kohta 6), mutta enintään 10 % osallistujista. Orkesterin on oltava kooltaan vähintään 32 soittajaa, ohjelma-aika 15–25 min ja esitettävien teosten tasoluokitus 4–6.

5.3 B-sarja

Ei ikärajaa, ammattilaisia tai avustajia orkesterissa saa olla yhteensä neljä, mutta enintään 10 % osallistujista. Orkesterin on oltava kooltaan vähintään 20 soittajaa, ohjelma-aika 10–20 min ja esitettävien teosten tasoluokitus 3–4- (3,75).

5.4 C-sarja

Ei ikärajaa. Avustajia orkesterissa saa olla korkeintaan kaksi, he eivät saa olla ammattilaisia eivätkä ammattiopiskelijoita. Orkesterin on oltava kooltaan vähintään 15 soittajaa. Ohjelma-aika on 8–15 min ja esitettävien teosten tasoluokitus 1–2.

5.5 Vapaa sarja

Kohderyhmiä ovat tanssi-, viihde- tai perinteistä puhallinmusiikkia soittavat harrastajat. Orkesterissa tulee olla vähintään 10 puhallinsoittajaa ja ohjelma-aika korkeintaan 15 min. Sarjassa ei ole ammattilais- tai avustajarajoituksia.

6. Ammattilaisuuden ja avustajan määrittely

Ammattilaissarjaa lukuun ottamatta kilpailut on suunnattu ensi sijaisesti harrastajille tai opiskelijoille. Näissä orkestereissa voi kuitenkin olla rajoitetusti myös ammattimuusikoita tiettyjen ehtojen täytyessä.

6.1 Ammattilaisuus

Ammattilaiseksi katsotaan soittaja, joka soittaa orkesterissa pääsoitintaan ja soittaa sitä myös päätyökseen. Lisäksi ammattilaiseksi katsotaan soittaja, joka on suorittanut musiikin kandidaatin tutkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon.

6.2 Pääsoitin

Pääsoittimeksi katsotaan myös samaan soitinperheeseen kuuluva instrumentti. Soitinperheet luokitellaan seuraavasti (pääsoittimien rinnastukset ovat erityisen merkityksellisiä C- ja B-sarjoissa):

huilusoittimet, yhden ruokolehdykän soittimet (klarinetit ja saksofonit), kaksoisruokolehdykkäsoittimet (oboet ja fagotit), vaskisoittimet ja lyömäsoittimet.

6.3 Avustaja

Avustaja on soittaja, joka ei säännöllisesti soita orkesterissa, ottamatta kantaa hänen ammattilaisuuteensa.

7. Tuomaristo, valvoja ja sihteeri

Tuomaristoon kuuluu viisi jäsentä, joista vähintään kolme on kapellimestareita sekä kaksi muuta, jotka voivat olla puhallinalan asiantuntijoita / säveltäjiä / pedagogeja. Tuomariston/tuomaristot valitsee SM- kilpailulautakunta, joka pyrkii valitsemaan tuomaristoon myös ulkomaalaisia tuomareita. Lautakunta nimeää yhden henkilön kunkin tuomariston jäsenistä sen puheenjohtajaksi.

Kilpailujen järjestäjä nimeää tuomaristolle sihteerin sekä kilpailuille valvojan.

Ennen kilpailuja pidettävässä tuomaripalaverissa on järjestäjän nimeämän valvojan selvitettävä kilpailuissa noudatettavat periaatteet aikataulujen ja olosuhteiden osalta. Puheenjohtajat selvittävät tuomaristoille kilpailujen säännöt, pistelaskun periaatteet sekä tuomarityöskentelyyn vaikuttavat tekijät.

Ennen jokaista kilpailusuoritusta valvoja vastaa siitä, että orkesteri on saanut tiedon

pukeutumistiloista, harjoitusaikataulusta ja paikasta sekä kilpailuun valmistautumis- ja esiintymisaikatauluista ja -paikoista. Hän myös tarkistaa orkesterin jäsenistön sekä toimittaa sihteerille tiedon pistelaskuun vaikuttavista seikoista.

Kilpailusuorituksen alkaessa sihteerä ottaa kokonaisajan koko esityksen alusta loppuun.

8. Ohjelmisto

Jokaisessa sarjassa orkesteri esittää yhden pakollisen teoksen ja 1–2 vapaavalintaista teosta. Vapaavalintaisten teosten tulee noudattaa sarjan tasoluokitusta (grade). Kilpailulautakunta tarkistaa vapaavalintaisten teosten tasoluokituksen, ja voi tarvittaessa pyytää orkesteria vaihtamaan teoksen sääntöjen mukaiseksi. Jokaiselle orkesterille on varattava viisi minuuttia aikaa lämmittelykappaleen esittämistä varten. Lämmittelykappaletta ei arvostella.

9. Esitysten arvioiminen

Tuomarit antavat itsenäisesti jokaiselle orkesterille pisteen 0–100 pakollisesta ja vapaavalintaisista teoksista.

Arvioitavat kohteet ovat:

- puhtaus
- sointi
- tulkinta
- artikulaatio
- dynamiikka
- rytmi
- esittäminen
- balanssi.

Tuomaristo/tuomaristot on veloitettu antamaan yllämainittuihin kohteisiin palaute sanallisesti tai numeroin. Numeropalaute voi olla painotettu, jolloin yhteenlasketun summan ei ole oltava sama kuin yllämainittu kokonaispistemäärä. Se antaa enemmänkin kuvan eri osa-alueiden tasosta sekä suhteista toisiinsa. Tuomareiden välinen keskustelu kilpailusuorituksista kilpailujen aikana ei ole sallittu. Sihteerä kerää arviolomakkeet kunkin sarjan päätyttyä pistelaskua varten.

Orkesterit saavat esityksistään kirjallisen tai suullisen palautteen. Sihteerä voi myös laatia tuomariston kanssa yhteisen orkesterikohtaisen palautteen.

Tuomariston jäsen voi halutessaan jäädä itsensä ja täten kieltäytyä antamasta numeroarvioita kilpailevalle ryhmälle, jos hän on sukulaisuussuhteessa tai siihen rinnastettavassa suhteessa (esim. on avioliitossa) jonkun kilpailevan orkesterin soittajan tai kapellimestarin/johtajan kanssa. Kilpailujen pistelaskutapa kuitenkin joka tapauksessa estää suosimisen, joten esteellisyyttä arvioida suoritusta ei katsota olevan.

Suosittelavaa olisi, ettei tuomariston jäsen ole toiminut kilpailuissa arvostelemiensa orkestereiden

kouluttajana saman vuoden aikana.

10. Pistevähennykset

Ajan alitus tai ylitys aiheuttaa 1,5 pisteen menetyksen jokaista alkavaa minuuttia kohden.

Mikäli orkesteri haluaa käyttää ammattilaisia tai avustajia sarjansa enimmäismäärää enemmän, vähennetään loppupisteistä 1,5 pistettä/ylimääräinen soittaja.

Avustajien käyttö ilman pistemenetyksiä on sallittu seuraavissa soittimissa:

- englannintorvi
- es-klarineti
- alttoklarineti
- bassoklarineti
- fagotti
- harppu
- lyömäsoittimet, mikäli esityksessä soittaa ennestään jo kaksi lyömäsoittajaa.

Pistemenetyksiä ei myöskään aiheuta avustajan käyttö silloin kun se tapahtuu vakiosoittajan sairastumisen johdosta (lääkärintodistus). Mikäli avustaja edellä mainitussa tapauksessa lisää ammattilaisten osuuden yli sallitun enimmäismäärän, vaikuttaa se pistemenetyksiin kuten yllä on todettu.

Periaatteena kaikilta osin on pidettävä, että avustajia ei pääsääntöisesti ole sijoitettu äänenjohtajatehtäviin, vaan heillä pyritään rikastuttamaan orkesterin sointia.

11. Sijoitusten määrittäminen

Sijoitukset perustuvat tuomareiden antamien pistemäärien muodostamiin loppupisteisiin, jossa suuremman luvun saanut voittaa pienemmän.

Loppupisteet muodostuvat seuraavasti:

Tuomarit antavat tuomaripisteen (0–100) erikseen pakollisesta ja vapaavalintaisesta suorituksesta. Mikäli vapaavalintaisia teoksia on kaksi, annetaan näistä yksi yhteinen tuomaripiste.

Kummastakin suorituksesta poistetaan korkein ja matalin tuomaripiste. Jäljelle jäävät kolme pistettä lasketaan yhteen ja jaetaan kolmella. Siten orkesteri saa kaksi pistettä asteikolla 0-100, joista toinen on pakollisen ja toinen vapaavalintaisen suorituksen pistemäärä. Nämä kaksi pistemäärää lasketaan yhteen, jaetaan kahdella ja pyöristetään lähimpään 0,5 pisteeseen. Syntyneestä luvusta vähennetään tarvittaessa sääntöjen mukaiset vähennykset ja näin saadaan orkesterin loppupisteet.

Tuomaripisteet ovat julkisia palkintojen jaon jälkeen.

Esimerkki:

Tuomareiden antamat pisteet pakollisesta suorituksesta 79-84-82-80-86 => poistetaan matalin (79) ja

korkein (86)

=> pakollisen suorituspistemäärä $(84+82+80)/3 = 82$

Tuomareiden antamat pisteet vapaavalintaisesta suorituksesta 76-83-82-79-84 => poistetaan matalin (76) ja korkein (84)

=> vapaavalintaisen suorituspistemäärä $(83+82+79)/3 = 81,33$

Loppupisteet: $(82 + 81,33)/2 = 81,67$ => 81,5 - 1,5 (ajan ylitys 48 sek.) - 3 (kaksi ylimääräistä avustajaa) => LOPPUPISTEET = 77

12. Orkestereille myönnettävät mitalitasot

- Kultamitalitaso kunniamaininnalla 90 pistettä tai enemmän
- Kultamitalitaso 80 pistettä tai enemmän
- Hopeamitalitaso 70 pistettä tai enemmän
- Pronssimitalitaso 60 pistettä tai enemmän

13. Erimielisyydet

Erimielisyydet ja sääntötulkintakiistat ratkaisee kilpailujen yhteydessä kilpailujen järjestäjän ja tuomariston muodostama kollegio. Tuomariston toimintaan liittyvät epäselvyydet ratkaisee SM-kilpailulautakunta tai puhallinorkesteriliittojen muodostama yhteistyöelin.

SM-kilpailulautakunta 2019:

SPOL

Anu Koskinen

Jukka Viitasaari

SOLI

Tero Haikala

STM

Sanna-Mari Holma

Hanna Lehtonen, lautakunnan pj

FSSMF

Peter Roos

Tampereella 29.1.2019